

PRITARTA
Joniškio rajono savivaldybės mero
2025 m. gegužės 19 d. potvarkiu Nr. M-232

PATVIRTINTA
Joniškio r. Žagarės gimnazijos direktoriaus
2025 m. birželio 5 įsakymu Nr. V-26

JONIŠKIO R. ŽAGARĖS GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIAUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Joniškio r. Žagarės gimnazijos Ikimokyklinio ugdymo skyrius

Adresas – Kęstučio g. 6, LT-84325 Žagarė, Joniškio r.

Telefono numeriai: +370 426 60 872

Ugdymo kalba – lietuvių

Elektroninis paštas – zagaresgimnazija@gmail.com

Internetinė svetainė – www.zagaresgimnazija.lt

Požiūris į vaiką ir jo ugdymąsi

Vaikai yra aktyvūs ugdymo(si) turinio ir proceso kūrimo dalyviai, įsitraukiantys, atliepiantys, siūlantys, ir taip dalyvaujantys su jų ugdymusi susijusiuose sprendimuose. Vaikų reagavimo į ugdymo(si) situacijas stebėjimas, įsiklausymas į vaikų nuomonę padeda mokytojui geriau suprasti momento čia ir dabar poreikius ir jais grįsti ugdymo(si) procesą:

- Mokytojas drauge su vaikais mokykloje kuria demokratiškus procesus. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, mokytis kurti taisykles ir jų laikytis;
- Demokratiško ugdymo(si) aplinkoje vaikai atranda ir auginasi autentišką lyderystę. Kiekvienas vaikas turi galimybę išbandyti lyderio vaidmenį skirtingose situacijose. Mokytojas visais būdais skatina vaikus pripažinti ir priimti įvairiopas lyderystės apraiškas;
- Vaikai yra neatsiejami savo aplinkų ir veiklų vertinimo dalyviai ir, padedami mokytojo, atranda būdus, kaip savo pajautą ar nuomonę išreikšti ir parodyti kitiems.

Vaikai ugdomi stebėdami, veikdami spontaniškai, užsikrėsdami patrauklia, malonumą teikiančia veikla ir pagal savo jėgas, poreikius bei pomėgius įsitraukdami į mokytojo organizuotą kryptingą veiklą:

- **Vaikų ugdymasis žaidžiant.** Žaismingumas natūraliai būdingas vaiko santykiui su pasauliu, yra viso jo veikimo ir ugdymo(si) bruožas, vaikų kultūros plėtojimo prielaida. Spontaniškas žaismingumas skleidžiasi per vaikų tyrinėjimą ir eksperimentavimą, visavertiškai įgyvendinamas per savarankiškai pačių vaikų kuriamus žaidimus. Vaikai ugdomi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. Tikslingai formuojant(is) siauresnius, savitus gebėjimus žaidžiami didaktiniai žaidimai. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis;

- **Vaikų patirtinio ugdymosi būdai.** Susidomėję įvairiomis veiklomis, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami, dalindamiesi patirtimi, vaikai visais pojūčiais patiria, pajaučia objektus, jų savybes, ryšius, reiškinius ir procesus, atranda tai, kas jiems nauja, gilina supratimą ir plėtoja gebėjimus. Ugdymo(si) procese skatinami šie vaikų patirtinio ugdymosi būdai: personalizuotas, savivaldus, dialogiškas, judrus, įkūnytasis ugdymasis, ugdymasis tyrinėjant, kuriant, reflektuojant.

Mūsų įstaigos ugdymo programa grindžiama sociokultūrine (L. Vygotskij) teorine prieiga. Sociokultūrinė teorija pabrėžia socialinių sąveikų svarbą. Vaikas, aktyviai sąveikaujantis su aplinkiniais, ir per sąveikas plėtojantis savo psichikos galias, kuriantis savo asmenybę. Ikimokyklinio ugdymo gairėse pabrėžiama, kad vaikas ugdomi per aktyvią sąveiką su aplinka. Vygotskio teorija teigia, kad vaikas mokosi efektyviausiai bendraudamas su labiau patyrusiais asmenimis, todėl ši teorija yra ypač tinkama ankstyvajame ugdyme. Sociokultūrinė teorija akcentuoja socialinę sąveiką, kultūrinį kontekstą ir pagalbą vaikui svarbą patyriminio mokymosi procese. Kiekvienas vaikas mokosi skirtingu tempu, todėl ugdymas turi būti individualizuotas. Tai reiškia, kad pedagogas turi ne tik rodyti, bet ir skatinti vaiką mąstyti pačiam, formuluoti klausimus, pamažu mažinti pagalbą, kol vaikas gali veikti savarankiškai.

Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

- **Vaiko orumas** – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

- **Vaiko gerovė** – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

- **Saviraiškos laisvė** – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

- **Lygiavertis dalyvavimas** – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;

- **Lygiateisiškumas ir teisingumas** – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;

- **Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei** – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

- **Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas** – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

- **Kultūrinis tapatumas** – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam **vaikui aktualių poreikių** tenkinimą ir turtinimą:

Žaidimo poreikis – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus;

Saugumo poreikis – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu;

Draugysčių poreikis – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

Komunikavimo poreikis – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūriniais ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonėmis ir atrasti pagarbus, veiksmingo bendravimo būdus;

Pažinimo džiaugsmo poreikis – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

Kūrybinės saviraiškos poreikis – tyrinėti ir atrasti unikalios savo kūrybinės galios per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškos, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių;

Programa taip pat sukuria prielaidas atliepti ir tenkinti **unikalius kiekvieno vaiko poreikius**, tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.

Tėvai (globėjai) – svarbiausi vaikų ugdytojai. Jie yra atsakingi už vaiko gerovę, sveikatą ir kokybišką ugdymą, dalyvauja vaiko ugdymo procese kaip partneriai.

Įstaigoje sudaromos sąlygos tėvams (globėjams) dalyvauti seminaruose, ilgalaikiuose mokymuose apie vaikų ugdymąsi.

Ugdytinių tėvai tikisi, kad vaikas darželyje jausis jaukiai ir saugiai, išmoks bendrauti ir bendradarbiauti, taps savarankišku, plės žinias apie supančią aplinką, kad bus užtikrintas vaiko judėjimo poreikis, ugdomas kūrybiškumas ir saviraiška, tenkinami vaikų specialieji poreikiai, užtikrinamas vaikų pasirengimas mokyklai.

Mokykla atsižvelgia į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą, sukuria lanksčias sąlygas sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai, susitaria dėl ugdymo(si) mokykloje ir šeimoje dermės.

Šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine partneryste. Visi su vaikų priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami komunikuojant, tariantis, konsultuojantis šeimoms ir mokyklos darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas.

Regiono ypatumai

Mūsų įstaiga yra Lietuvos šiaurės vakaruose, Joniškio rajone, Žagarės mieste. Žagarė – lygumų kraštas, mūsų tėvynės Lietuvos pakraštyje, susisiekiantis su Latvijos

Respublika ir įsikūręs žemgalių žemėje. Tai vienas seniausių Lietuvos miestų, 1998 metais minėjęs 800 metų sukaktį. Jo istorija įsirėžusi upės Švėtės vingiuose, Raktės ir Žvelgaičio piliakalnių šlaituose, saugoma pavėsingo parko bei Naryškino rūmų sienose.

Jeigu pažiūrėjus į fizinę – geografinę padėtį mieste, mūsų įstaiga yra šiaurės rytuose, Žagarės regioninio parko teritorijoje. Žagarės parke sukaupta viena didžiausių Lietuvos retųjų augalų rūšių bei jų dekoratyvinių atmainų kolekcija (II Lietuvoje po Palangos parko).

Keliaujant iš įstaigos per Naryškino parko alėją, galima pasiekti upę Švėtę, kuri yra kairysis Lielupės intakas.

Mokyklos savitumas

Įstaigoje veikia 1 ankstyvojo, 2 ikimokyklinio, 1 priešmokyklinio amžiaus bei savaitinė grupė, kuriose dirba ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo mokytojai bei mokytojų padėjėjai. Įstaigoje teikiamos specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, logopedo paslaugos. Taip pat vykdomas meninis ugdymas, kurį organizuoja ir vykdo įstaigos meninio (keramikos, meninio) ugdymo mokytojai bei fizinio ugdymo užsiėmimai.

Ikimokyklinis ugdymas skirtas vaikams nuo 1 iki 6 metų, kuriuo siekiama užtikrinti visapusišką vaiko ugdymą, teikti paramą tėvams, ginti vaiko teises, mažinti socialinę atskirtį visuomenėje, organizuoti bendruomenės švietimą.

Įgyvendinant projektus dalyvaujama tarptautiniuose, respublikiniuose projektuose, akcijose, kitose teminėse-educacinėse vaikų veiklose.

Į ugdymo procesą integruojamos inovatyvios ugdymosi priemonės: planšetės, papildinimo stiklai ir lupos, įvairios pipetės, indai stebėjimams, eksperimentams ir tyrinėjimams, įvairūs konstruktoriai ir kitos tikslingos STEAM priemonės bei edukacijos, sudarančios galimybę ugdytiniais eksperimentuoti, atrasti, skatinant aktyvų veikimą patirtinėse veiklose.

Ikimokyklinio ugdymo procesas daugiau orientuojamas į lauko edukacines erdves. Ugdymo proceso perkėlimas į lauką, į atvirą erdvę, kurioje vyksta integruotas, patyrimais grįstas ugdymas(is), glaudžiai susietas su mus supančiu pasauliu ir tarpusavio santykiais, ryšiu su gamta. Siekiant ugdymą paversti kūrybiška, įdomia ir patrauklia kasdienybe vaikams, ugdymo ir mokymosi procesas dažnai įgyvendinamas lauke, darželio kiemo erdvėse. Tai geriausias būdas mokytis per atradimus, tyrinėjimus ir patyrimą, vaikams susipažįstant su supančia aplinka.

Edukacinių lauko erdvių privalumai: patyriminis mokymasis – vaikai geriau įsisavina žinias per tiesioginę patirtį, eksperimentus, stebėjimus gamtoje. Judėjimo ir

sveikatos skatinimas – lauke vaikai natūraliai daugiau juda, gerėja jų fizinė ir emocinė sveikata. Kūrybiškumo ugdymas – netradicinė aplinka skatina kūrybinį mąstymą ir problemų sprendimą. Socialinių įgūdžių lavinimas – bendra veikla lauke stiprina bendradarbiavimo ir komandinio darbo įgūdžius.

Lauko edukacinės erdvės suteikia galimybes prasmingai ir įdomiai leisti laiką lauke, gamtoje. Vaikų kūrybiškumui ir pojūčiams atverti reikalinga jauki darželio lauko edukacinių erdvių aplinka. Ugdymui siekiama pasitelkti gamtines priemones, prikelti nereikalingus ar išmetamus daiktus antram gyvenimui, juos paverčiant ugdymo priemonėmis, įtraukti natūralias medžiagas – medį, akmenis, augalus, kurie skatina sąlytį su gamta, sukurti daugiafunkcines zonas – vienoje erdvėje galima turėti ir mokymosi vietą, ir žaidimų erdvę.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Įgyvendinant ugdymosi procesą įstaigoje laikomasi šių ugdymo principų:

- **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės** – kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalakis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si).
- **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo** – aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.
- **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės** – ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos.
- **Žaismės** – žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.
- **Sociokultūrinio kryptingumo** – ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.

- **Kontekstualumo** – vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.
- **Integralumo** – siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.
- **Įtraukties** – sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.
- **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą** – skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.
- **Reflektyvaus ugdymo(si)** - mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si).
- **Šeimos ir mokyklos partnerystės** - mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

1. Atpažinti kiekvieno vaiko ugdymo(si) poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos.

2. Kurti ir atnaujinti mokyklos vidaus ir lauko aplinkas, atliepiančias vaiko poreikius.

3. Sudaryti sąlygas vaikams patirti mokymosi sėkmę, suteikiant galimybes skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą, juos sistemingai fiksuojant, dokumentuojant, analizuojant, vertinant ir aptariant su tėvais(globėjais) ir kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis.

4. Sudaryti sąlygas vaiko komunikaciniam, socialiniam, pažintiniam vystymuisi, praturtinat vaikų tarpusavio santykių, ryšių, bendravimo su aplinkiniais, rūpinimosi savimi patirtį ir įgūdžius, suformuojant būtinus įgūdžius tolimesniam ugdymui(si) priešmokyklinio ugdymo grupėje.

5. Organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si), kūrybiškumo metodus, pripažįstant žaidimą ir kasdieninį vaiko gyvenimą grupėje, kaip neatsiejamą ugdymo dalį.

6. Sukurti vaikų ugdymui pritaikytą, įtraukią, kūrybišką aplinką, stimuliuojančią vaikų pasitikėjimą savarankiškai veikti ir lanksčiai mąstyti.

7. Sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus, bei daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, analizuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais), kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis.

8. Kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, socialiniais partneriais.

Mokykloje siekiama, kad vaikas taptų pasitikintis, besirūpinantis savimi ir kitais, jautrus kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabilus, lanksčiai mąstantis, kūrybingas, sėkmingai besimokantis.

Penkios kokybiškai įgyvendinamos vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio ugdymo(s)i sritys (Mūsų sveikata ir gerovė, Aš ir bendruomenė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Kuriu ir išreiškiu) plėtoja visų 18 pasiekimų sričių vaiko pasiekimus.

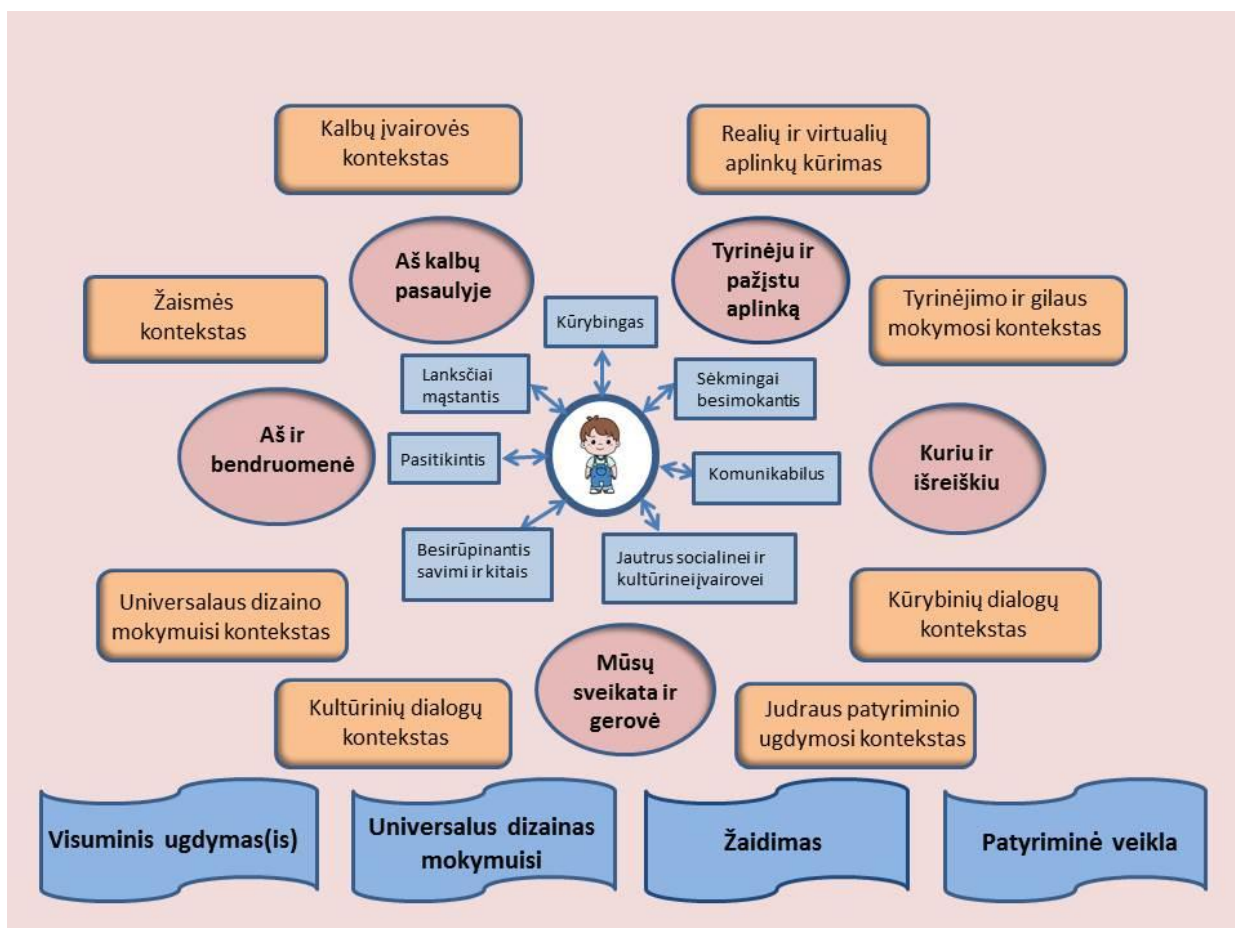
Ugdymo(si) sritis „**Mūsų sveikata ir gerovė**“ apima šiuos turinio aspektus: fizinis aktyvumas, sveika mityba, mano dienos ritmas, kūno švara ir aplinkos tvarka, saugaus elgesio įpročiai.

Ugdymo(si) sritis „**Aš ir bendruomenė**“ apima šiuos turinio aspektus: kas aš?, savo emocijų ir elgesio valdymas, aš tarp kitų, žmonės ir bendruomenės, mūsų praeitis, dabartis, ateitis.

Ugdymo(si) sritis „**Aš kalbų pasaulyje**“ apima žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, kalbinę raišką, kalbų įvairovės suvokimą ir kalbinės tapatybės formavimąsi.

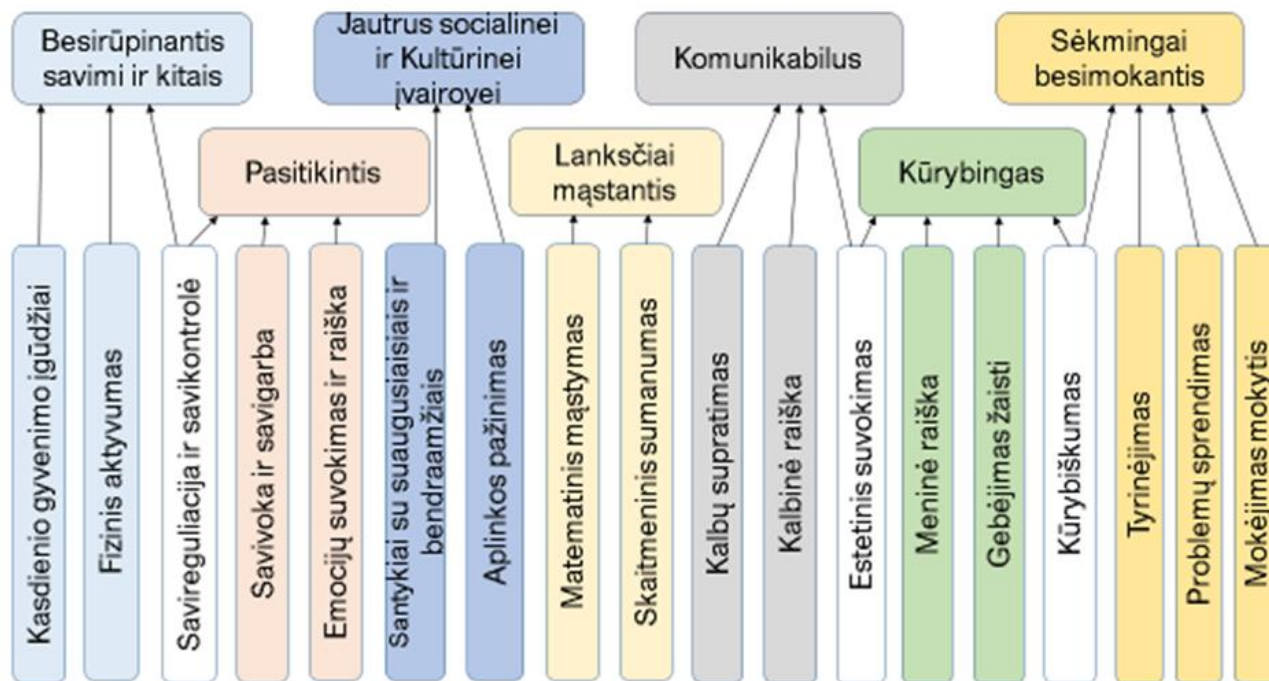
Ugdymo(si) sritis „**Tyrinėju ir pažįstu aplinką**“ apima šiuos turinio aspektus: mane supantys daiktai, gyvybė, skaičiavimas ir modeliavimas, matematiniai erdvės tyrinėjimai, skaitmeninių technologijų pasaulis.

Ugdymo(si) sritis „**Kuriu ir išreiškiu**“ apima šiuos turinio aspektus: žaidimo raiška, muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška.

1 pav. Žagarės gimnazijos IUS ugdymo(si) organizavimo modelis

Sutartas ir patvirtintas ikimokyklinio ugdymo tikslas: atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

2 pav. Vaiko galių ir pasiekimų sričių ryšiai

REZULTATAS. Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra pasiektas tikslas, įgyvendinti uždaviniai bei vaikų nuosekliai įgyjami ir plėtojami jų pasiekimai: **kasdienio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, estetiškas suvokimas, meninė raiška, kūrybiškumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, gebėjimas žaisti, mokėjimas mokytis.**

IV SKYRIUS

UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo programos turinys sudarytas atsižvelgiant į dabarties ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, šiandienos ugdymo(si) tendencijas atliepiančius mokslinius tyrimus bei ugdymo praktiką. Esminiai ugdymo(si) proceso kūrimo ir ugdymo turinio įgyvendinimo akcentai: visuminis vaiko ugdymas(is), universalus dizainas mokymui(si), žaidimu ir patirtine veikla grindžiamas ugdymas(is).

Programos turinys įgyvendinamas apimant 5 vaiko raidą skatinančias visuminio ikimokyklinio ugdymo sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“,

kurios atsižvelgiant į vaikų poreikius, polinkius, gebėjimus, interesus konkretinamos, papildomos, pritaikomos ir savitai įgyvendinamos kiekvienoje įstaigos grupėje. Ugdymo turinys modeliuojamas siejant 7 esmines **vaiko galias** (komunikabilumas; jautrumas socialinei ir kultūrinei įvairovei; kūrybingumas; sėkmingas mokymasis; lankstus mąstymas; pasitikėjimas; rūpinimasis savimi ir kitais) ir plėtojamas per vaikų pasiekimų sritis.

Komunikabilume integruojasi šios pasiekimų sritys: „kalbinė raiška“, „kalbų supratimas“, „savikontrolė ir savigarba“, „meninė raiška“.

Kūrybingume - „meninė raiška“, „estetinis suvokimas“, „kūrybiškumas“.

Lanksčiame mąstyme ir pasitikėjime – „emocijų suvokimas ir raiška“, „savireguliacija ir savikontrolė“, „savivoka ir savigarba“, „santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais“, „problemų sprendimas“, „mokėjimas mokytis“, „matematinis mąstymas“, „skaitmeninis sumanumas“, „aplinkos pažinimas“, „tyrinėjimas“.

Sėkmingame mokymesi integruojasi „aplinkos pažinimas“, „matematinis mąstymas“, „skaitmeninis sumanumas“, „tyrinėjimas“, „problemų sprendimas“, „mokėjimas mokytis“.

Jautrumas socialinei ir kultūrinei įvairovei apima tokias vaiko pasiekimo sritis kaip „savivoka ir savigarba“, „emocijų suvokimas ir raiška“, „santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais“, „savireguliacija ir savikontrolė“, „problemų sprendimas“, „aplinkos pažinimas“, „mokėjimas mokytis“, „kalbų suvokimas“, „aplinkos pažinimas“, „estetinis suvokimas“, „tyrinėjimas“.

Rūpinimasis savimi ir kitais sudaro „kasdieniniai gyvenimo įgūdžiai“, „fizinis aktyvumas“, „emocijų suvokimas ir raiška“, „savireguliacija ir savikontrolė“, „savivoka ir savigarba“, „santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais“, „problemų sprendimas“.

Gebėjimo žaisti pasiekimo sritis atsiskleidžia per visus ugdymo kontekstus ir integruojasi į visas vaiko galias. Taip ugdomi vientisas, integralus, nedalomas vaiko pasaulio suvokimas, harmoninga vaiko galių plėtotė ir atliepiamas **žaismės visame ugdymo(si) procese** principas.

IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINYS		
Vaiko galios ir pasiekimų sritys	Vaiko pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės
Rūpinimasis savimi ir kitais	1-3 žingsnis: <ul style="list-style-type: none"> Suaugusio padedamas nusirengia 	Ugdymo turinys apima šiuos pagrindinius aspektus:

<p>Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai</p> <p>Fizinis aktyvumas</p> <p>Savireguliacija ir savikontrolė</p> <p>Gebėjimas žaisti</p>	<p>ir apsirengia; • suaugusiojo padedamas savarankiškai geria ir valgo; • išreiškia norą į tualetą; • tinkamai laiko stalo įrankius; • pavalgius padėkoja, pristumia kėdutę; • mėgina varstyti raištelius, sagstyti sagas; • naudojasi servetėle, vienkartine nosine; • saugiai elgiasi grupės aplinkoje; • supranta, kokie daiktai, situacijos gali kelti pavojų. • Suaugusio padedamas lipa laiptais; • žaidžia judrius žaidimus; • spiria kamuolį, išlaikydamas pusiausvyrą; • ridena, meta, gauda kamuolį; • šokinėja ant abiejų kojų; • pralenda pro kliūtis keturpėsčias; • ploja rankomis; • žaidžia pirštukų žaidimus; • imituoja gyvūnų elgseną: šliaužia, ropoja, striksi, krypuoja; • moka atsipalaiduoti. • Prisisitaiko prie pokyčių; • bendrauja su kitais vaikais ir pažįstamais suaugusiais žmonėmis; • žaidžia žaidimus „greta“ kitų ir netrukdo kitiems žaisti.</p> <p>3-6 žingsnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tvarkingai valgo; • teisingai naudojasi stalo įrankiais; • kosėdamas, čiaudėdamas, prisidengia burną; • tinkamai naudojasi žirkklėmis, peiliu, adata; • savarankiškai apsirengia, nusirengia; • išsiverčia rankovę, sulanksto, pakabina rūbus, • apsiauna, nusiauna batus; • savarankiškai prausiasi, • nusišluosto rankas ir veidą; • savarankiškai susišukuoja; sagsto sagas, riša, varsto, kabina kabeles, • užtraukia užtrauktuką, atsega ir užsega „žiogelius“; • valo dulkes. • Aktyviai juda, geba atsipalaiduoti; • saugiai naudojasi fiziniam judėjimui skirta įranga, priemonėmis, žaislais; • atlieka 	<p>fizinis aktyvumas, sveika mityba, dienos ritmas, kūno švara ir aplinkos tvarka, saugaus elgesio įpročiai. Vaikų įsitraukimą skatina mokytojo sukurtos galimybės pačiam vaikui pasirinkti priimtinausią būdą žaisti ir veikti, rinktis sveikatai palankų maistą, išbandyti įvairius skonius, skirtingus nesutarimų sprendimo būdus, patirti dienos ritmą; palanki aplinka ir veikla patirti judėjimo džiaugsmą, sukuriant sąlygas kiekvienam vaikui mėgautis judėjimo laisve, veiklą įvairove, kūno pojūčiais, didėjančiomis galiomis valdyti kūną; sekimas įkvėpiančiu mokytojo pavyzdžiu, tyrinėjant judesius, išbandant naujus judėjimo būdus, valgant sveikatai palankų maistą, mėgaujantis kūno švara ir aplinkos tvarka; žaismingas ugdymo(si) procesas, eksperimentuojant kūno judesiais, dalyvaujant žaismingose judriose veiklose. Supratimo gilėjimą skatina judėjimo, sveikos mitybos, dienos ritmo, rūpinimosi savimi ir aplinka, saugaus elgesio patyrimas įvairiais būdais – pajaučiant praktiškai, kalbantis su kitais, naudojant paveikslėlius; sudėtingesnių rūpinimosi sveikata ir gerove įgūdžių ugdymo(si)</p>
--	--	--

	<p>pratimus su sporto inventoriumi lauke, sporto salėje; • bėgioja keičiant kryptį, tempą; • žaidžia gaudynes su draugais; • šokinėja abiem kojom vietoje, lengvai judant pirmyn; • laipioja pasviromis kopėtėlėmis, gimnastikos sienele; • rungtyniauja estafetėse; • derina kojų ir rankų judesius; • dalyvauja mankštose; • žaidžia orientacinius ir judrius žaidimus, • dalyvauja sveikatos ugdymo akcijose. • Kultūringai pasisveikina, kreipiasi, atsiprašo, sprendžia ginčus, prasilenkia iš nugaros ir priekio, įsiterpia į pokalbį, vaišina; • primenant ir savarankiškai laikosi žaidimų ir tvarkos taisyklių.</p>	<p>procesą mokytoji suskaidant į mažus žingsnelius ir vėl jungiant į visumą; atkreipiant dėmesį ir aiškinantis situacijų, į kurias pateko, (ne)saugumą; aiškinantis, diskutuojant, argumentuojant ir suvokiant taisyklių, susitarimų, ugdomųjų situacijų asmeninę reikšmę, judėjimo, sveikos mitybos, miego naudą; Įgytos patirties raišką skatina sukurti ugdymosi kontekstai, pasižymintys patirtinių veiklų įvairove, įvairiapusio judėjimo galimybėmis. Ugdymo procese iš(si)ugdytus įgūdžius ir įpročius vaikai įprasmina ir parodo rinkdamiesi sveiką gyvenimo būdą – noriai judėti, savo žinias ir sumanymus perteikti kūno judesiais, įsitraukti ir inicijuoti judriuosius žaidimus grupėje ir lauke; esant galimybei rinktis valgyti įvairų, sveikatai palankų maistą, laikytis mitybos režimo; naudotis asmeniniais higienos reikmenimis; atsargiai elgtis su daiktais, su kuriais nesaugiai elgiantis galima susižeisti (pavyzdžiui, žirklys, plaktukas ir kt.); vengti pavojingų situacijų (pavyzdžiui, nušokti nuo švytuojančių sūpynių ar kt.), aiškintis jų atsiradimo priežastis, ieškoti</p>
--	--	---

		<p>sprendimų, kaip jų išvengti, prireikus paprašyti suaugusiojo pagalbos; Vaikas skatinamas judėti pagal amžiaus galimybes, laikytis judėjimo ir poilsio ritmo, įsitraukti į judriuosius žaidimus.</p>
<p>Lankstus mąstymas ir pasitikėjimas</p> <p>Emocijų suvokimas ir raiška Savireguliacija ir savikontrolė Savivoka ir savigarba Santykiai su bendraamžiais ir suaugusiais Problemų sprendimas</p>	<p>1-3 žingsnis</p> <p>Žino savo vardą; • atpažįsta save veidrodyje, nuotraukose; • atsiliepia, pašaukus vardu; • pastebi ir reaguoja į ryškiausias kitų emocijas, • pradeda atlikti spontaniškus ar inicijuotus vaidmenis, atkartoti matytas emocijas. • pagrindines emocijas pavadina žodžiais; • pradeda vartoti emocijų raiškos žodelius ir emocijų pavadinimus. • Nusiramina suaugusiojo kalbinamas; • pašaukia auklėtoją, greta jos jaučiasi saugiu; • reaguodamas į auklėtojos veido išraišką, balso intonaciją, žodžius pradeda valdyti savo emocijų raišką, veiksmus; • išbando įvairius konfliktų sprendimo ar savo interesų gynimo būdus; bando laikytis suaugusiojo prašymų ir susitarimų. • Susidūręs su kliūtimi, išbando jau žinomus veikimo būdus; • drąsiai imasi naujos veiklos, bando ją atlikti savarankiškai; • nepavykus - prašo suaugusiojo pagalbos. • Veiksmais ir atskirais žodžiais reiškia norus; • pats keičia veiklą, savarankiškai renkasi daiktus žaidimui; • sugalvoja būdus, kaip pasiekti norimą daiktą.</p> <p>3- 6 žingsnis</p> <p>• Skiria gerus ir blogus įpročius; • pagal išraiškas skiria ir įvardija</p>	<p>Ugdymo turinys apima šiuos pagrindinius aspektus: žaidimo raiška, muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška, savęs pažinimas, savo emocijų ir elgesio valdymas. Vaikų įsitraukimą skatina tyrinėjimai, eksperimentai, atradimai. Vaikai išbando kūrybines medžiagas, priemones ir įvairias veiklos formas, veikdami spontaniškai ir įsitraukdami į mokytojo organizuotą veiklą. Vaikai generuoja idėjas, kuria, žaidžia, imituoja, improvizuoja, komponuoja, modeliuoja, pritaiko, interpretuoja, reflektuoja; atlieka tai, ką pats sukuria, ir tai, ką išmoksta iš kitų. Mokytojo pastebėjimas ir pozityvus reagavimas į vaiko pastangas ir autentišką raišką skatina vaiką tęsti kūrybinį procesą ir siekti įgyvendinti savo idėjas. Vaikai skatinami žaislingai reikšti savo emocijas patirtis ir įspūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus, kurti savitą</p>

	<p>pagrindines emocijas; • kūno kalba pavaizduoja liūdną, linksną, pikną; • atpažįsta bei pavadina savo jausmus ir įvardija situacijas, kuriose jie kilo; • atranda knygų, filmų veikėjų emocines išraiškas, skiria blogus ir gerus poelgius; • pakomentuoja skirtingas emocijas sukėlusias situacijas bei priežastis; • pastebi nusiminusį ir stengiasi jam padėti. • pradeda kalbėtis apie tai, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi liūdnas, piktas; • bendrauja ir bendradarbiauja naudodamasis skaitmeninėmis priemonėmis. • Savo „aš“ sieja su savo veikla ir daiktais. • Žaidžia greta kitų vaikų; • ieško bendraamžių draugijos; • reiškia teises į savo daiktus, žaislus; • trumpam įsitraukia į bendrą vaikų žaidimą (laikinos sąveikos etapas). • Atpažįsta suaugusiojo emocijas, vykdo suprantamus prašymus; • drauge su suaugusiuoju drąsiai išbando ką nors nauja; • mėgdžioja, suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. • Pradeda valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą; • laikosi grupės, žaidimo taisyklių; • moka nusiraminti. saugiai naudoja skaitmeninius bei informacinius prietaisus. • Atpažįsta save kūdikystės nuotraukose, apibūdina savo išvaizdą; • jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys; • save apibūdina, nusakdamas fizines ir elgesio savybes; • žino savo tautybę; • save ir savo gebėjimus vertina teigiamai; • pastebi ir rodo kitiems palankumo ženklus, • saugo asmens duomenis ir privatumą. • Kuria bendrus žaidimus su kitais vaikais; • mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus; • stengiasi suprasti kita kalba kalbančio vaiko</p>	<p>vaikų kultūrą.</p>
--	---	-----------------------

	<p>sumanymus; • tariasi dėl vaidmenų, siužeto, žaislų; • palaukia savo eilės; dalijasi žaislais; • priima kompromisinį pasiūlymą žaidime; • palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku; • supranta savo veiksmų pasekmes sau ir kitiems; • supranta, kad naudojantis ir dalijantis skaitmeniniu turiniu reikia laikytis taisyklių. • Jaučiasi saugus: guodžiasi, kalbasi, klausia, tariasi su auklėtoja; • laikosi suaugusiųjų nustatytos tvarkos; • atsiklausia, derasi, pasako, kaip pasielgė kitas; • geranoriškai, mandagiai, noriai bendrauja su suaugusiais; • paaiškina, kodėl negalima bendrauti su nepažįstamais žmonėmis, • žino, į ką galima kreiptis pagalbos nutikus nelaimei. • Veikia susitelkęs, išradingai, savaip, savarankiškai; • inicijuoja veiklas, žaidimus; • savarankiškai bando įveikti kliūtis savo veikloje. • Samprotauja ir bando įveikti sutiktus sunkumus.</p>	
<p>Komunikabilumas</p> <p>Savireguliacija ir savikontrolė Kalbų supratimas Kalbinė raiška Meninė raiška Gebėjimas žaisti</p>	<p>1-3 žingsnis</p> <p>• Kviečia suaugusįjį; • pradeda valdyti savo emocijų raišką reaguodamas į suaugusiojo veido išraišką, balso intonaciją, žodžius. • Reaguoja į suaugusiųjų ir vaikų kalbėjimą; • supranta žaidinimus, eilėraštkus, pasakas, pasakojimus, su dienvakarve susijusius paaiškinimus, prašymus, paprastus klausimus; • mokosi paprastų naujų žodžių; • supranta du vienas po kito išsakomus prašymus, kvietimus. • klausosi skaitomų ir pasakojamų kūrinėlių, naujų žodžių. • Dalyvauja pokalbiuose; • mėgdžiojimu, žodelių pakartojimais, veiksmais, mimika dalyvauja paprastuose žodiniuose</p>	<p>Ugdymo turinys apima šiuos pagrindinius aspektus: žodinės ir nežodinės kalbos supratimas, kalbinė raiška, kalbų įvairovės suvokimas, kalbinė tapatybė. Vaikų įsitraukimą skatina mokytojo siūlomos įdomios ir aktualios veiklos, žaidybinės situacijos, žadinančios prigimtinį vaikų smalsumą, domėjimąsi ir emocinį įsitraukimą į bendravimo ir bendradarbiavimo procesus. Vaikus taip pat įtraukia kalbiniai žaidimai, skaitomos ir nežodiniu būdu pasakojamos istorijos,</p>

	<p>žaidimuose; • dviejų trijų žodžių sakiniiais kalba apie tai, ką mato ir girdi, kas atsitiko, ko nori; • suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius; • sako „ačiū“, „prašau“; • domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, kalba apie juos; • vienu ar keliais žodžiais atsako į elementarius klausimus; • žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį; • deklamuoja eilėraštkus, užbaigia žinomas pasakas, eilėraščius. • Varto knygeles, žiūrinėja paveikslėlius; • atpažįsta mėgstamas knygeles; • mėgsta klausyti skaitymo; • tyrinėja raides, žodžius, simbolius; • pradeda pažinti aplinkoje esančius simbolius (raides, skaitmenis). • Įvairiomis rašymo priemonėmis brauko, kraigloja popieriaus lape: spontaniškai, vertikaliomis, horizontaliomis linijomis. • Mėgdžioja suaugusiųjų balso intonacijas; • emocionaliai atliepia klausomus kūrinius; drauge su pedagogais žaidžia muzikinius žaidimus, jų tekstą imituoja judesiais; • Judesiais ir veiksmiais (pamojuoja, apkabina) reiškia jausmus ir norus; • Kalba apie tai, ką daro; • Reiškia spontaniškai kilusias emocijas. • Piešdamas, spauduodamas, tapydamas, lipdydamas, konstruodamas labiau mėgaujasi procesu, o ne rezultatu.</p> <p>3-6 žingsnis</p> <p>• Kalbos pagalba sutelkia dėmesį, kontroliuoja elgesį; • taiko skirtingus konfliktų sprendimo ar savo interesų gynimo būdus; • bando laikytis prašymų ir susitarimų. • Klausosi aplinkinių pokalbių, sekamų, pasakojamų, skaitomų,</p>	<p>dialogiškas ugdymo procesas, iššūkių situacijos. Sėkmingam įsitraukimui būtinos vaikų kalbinius gebėjimus atitinkančios ir jų žodinį ir nežodinį bendravimą skatinančios sąlygos, kuriose būtų pripažįstama ir reaguojama į skirtingus vaikų saviraiškos būdus. Vaikų dalyvavimas įsitraukus moko klausyti ir įsiklausyti, skatina kūno kalba ir verbaline išraiška reaguoti į kalbančiųjų intencijas, plėtoja kalbinės raiškos gebėjimus. Supratimo gilėjimą užtikrina kryptingos ir vaikų raidos skirtumus atliepančios ugdymosi veiklos, skatinančios tyrinėjimą, aiškinimąsi ir problemų sprendimą, patirtinis ugdymo(si) procesas, kuris sudaro galimybes vaikams klausinėti, diskutuoti, ginčytis, spręsti problemas. Supratimo gilėjimą taip pat skatina žodinę raišką iliustruojančios ar ją papildančios vaizdinės ir kitais pojūčiais suvokiamos ugdymo(si) priemonės, kalbos siejimas su aplinkos objektais. Aiškinimasis, argumentavimas, reflektavimas padeda gilinti žinojimą, kad kalba ir žodžiai daro poveikį kitam, skatina kritinį mąstymą, moko pasirinkti tinkamas komunikacijos priemones, leidžia suvokti skirtingų</p>
--	--	---

	<p>deklamuojamų kūrinų literatūrine kalba; • išklauso ir reaguoja ką sako draugas, suaugęs; • klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia; • laikosi elementarių kalbinio etiketo normų; • žaidžia garsais, kuria naujus žodžius. klausosi įvairaus turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvairius įvykius, reiškinius, klausosi gyvai, įrašų; • supranta, kad yra kalbama skirtingomis kalbomis. • klausosi draugų ir savo kalbos įrašų, įvairių stilių tekstų, mįslių, erzinių, pajuokavimų bendrine kalba ir tarme; • supranta pajuokavimus, keletą kitos kalbos žodžių. • Pasakoja apie tai, ką mato ir matė, girdi ir girdėjo, ką sužinojo, suprato; • vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius; • taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų; • deklamuoja trumpus eilėraščius; • atkartoja trumpas pasakas ar apsakymus; • kalbėdamas žiūri į akis; • pasakoja, kalbasi apie matytus animacinius filmus, televizijos laidas, žaistus kompiuterinius žaidimus; seka ir kuria pasakas, istorijas, eilėraštkus, inscenizuoja. • bando susikalbėti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju; • kalba planuoja veiklos eigą; • kalba taisyklingais sudėtingais sakiniais, vartoja pagrindines kalbos dalis; išgirsta žodžius, kurie panašiai skamba, bet turi skirtingą reikšmę; • komentuoja meno kūrinius, atpasakoja pasakas, padavimus, apsakymus, matytus ir girdėtus per įvairias skaitmenines laikmenas; • kuria ir pasakoja įvairius tekstus, mįsles, humoristines istorijas, deklamuoja savo sukurtus kūrinėlius;</p>	<p>kalbų ir kalbos formų (žodinės, nežodinės, simbolinės, grafinės) įvairovę. Kalbinė raiška ir sąvokų supratimas gilina mąstymą, o besivystantys mąstymo gebėjimai skatina kalbos raidą ir plėtotę. Įgytos patirties raišką užtikrina skirtingi ugdymo(si), kultūriniai ir kalbiniai kontekstai, įvairios ugdymo(si) aplinkos, taip pat komunikacinių situacijų įvairovė, kuriose vaikas savarankiškai taiko įgytą patirtį, kurdamas pasakojimą, dalyvaudamas dialoge ar poliloge, tardamasis, diskutuodamas, vaizduodamas grafiškai, „rašydamas“ laišką. Patirtinės veiklos skatina žodinės ir nežodinės kalbos vartojimą įvairiems tikslams ir įvairiuose kontekstuose, kūrybiškai taikyti kalbos žinias ir įgūdžius. Vaikai skatinami klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą, plėsti žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, vaizdinės informacijos suvokimą, įgyti rašytinės raiškos pradmenis.</p>
--	--	---

• žaidžia prasmingais ir beprasmingais žodžiais, bando juokauti, kalba „ateivių“ kalbomis, „užsienio“ kalbomis; • keičia balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonacijas ir kt. • Domisi skaitymu: vaizduoja, kad skaito knygą, skaito knygelių paveikslėlius, įvardija įvairių objektų ir veikėjų bruožus, veiksmus; • domisi abėcėlės raidėmis; • manipuliuoja raidėmis įvairioje veikloje; • supranta aplinkoje matomų spausdintų žodžių prasmę; • domisi knygomis, rašytiniais tekstais; • žino keliolika abėcėlės raidžių. • Domisi spausdiniais (kalendorius, valgiaraštis, reklama, bukletas ir pan.); • kopijuoja raides, nesudėtingus žodžius; • „ilustruoja“ pasakas, pasakojimus, istorijas, filmukus, iliustracijose parašydamas nukopijuotas raides, žodžius. • kuria ir gamina rankų darbo knygeles su elementariais nukopijuotais sakiniais, žodžiais, raidėmis. • braižo ir aiškina planus, schemas, grafikus. • bando rašyti raides (planšetiniame kompiuteryje rašo savo vardą, trumpus žodelius.); • skaito gatvėje matomus užrašus; spausdintomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius; • piešiniuose užrašo atskirų objektų pavadinimus. • supranta rašymo tikslus. • Drauge su kitais dainuoja trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono, laipsniškos melodinės slinkties autorines ir liaudies dainas; • tyrinėja savo balso galimybes (dainuoja garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greičiau, lėčiau); • savais žodžiais išsako kilusius įspūdžius; • intonuoja artikuliuoja (aiškiai taria balsius, priebalsius, dvibalsius); •

	<p>šoka sukamuosius (kai sukamasi poroje) ratelius; • tyrinėja balso skambėjimo ypatumus dainuojant su žodžiais ir be jų. • Kuria dialogą tarp veikėjų; • perteikia veikėją vaizduojančius judesius, veiksmus; • siužetus plėtoja dialogu keisdamas balso intonacijas; • išreiškia savo norus, jausmus, mintis, baimes; • improvizuoja trumpas žodines veikėjų frazes, fizinius veiksmus, atskleidžia jų norus, emocines būsenas. • Kūrybos procesą palydi pasakojimu, komentavimu, gestikuliacija, mimika.</p>	
<p>Sėkmingas mokymasis</p> <p>Aplinkos pažinimas Matematinis mąstymas Skaitmeninis sumanumas Tyrinėjimas Problemų sprendimas Mokėjimas mokytis Gebėjimas žaisti</p>	<p>1-3 žingsnis</p> <p>Atpažįsta artimus žmones, artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje; • skiria atskirus gamtos reiškinius; • pasako savo ir savo šeimos narių vardus; • prižiūri augalus ar gyvūnus. • Vartoja kiekio sąvokas vienas, du, daug; • Supranta vis daugiau žodžių, kuriais nusakoma daikto forma, dydis, spalva, judėjimas erdvėje; • tapatina daiktus pagal formą, dydį. • rikiuoja daiktus į eilę; • suranda tokios pat spalvos daiktus; • vartoja dydžių sąvokas: didelis – mažas, ilgas – trumpas, sunkus - lengvas, storas – plonas, toks pat – ne toks, kitoks, vienodi, skirtingi ir pan. • Domisi išmaniaisiais žaislais, naudoja pagrindines jų veikimo funkcijas. • Pats pasirenka daiktus žaidimui; su jais žaidžia, • atkakliai bando atlikti naują veiksmą; • modeliuoja kelis judesius ar veiksmus į vieną seką; • išbando pasiūlytus naujus žaislus, žaidimus, neįprastą veiklą; • ekspresyviai reiškia savo norus, sako „ne“. • Išbando naujus žaislus ar daiktus; •</p>	<p>Ugdymo turinys apima šiuos pagrindinius aspektus: aplinkos daiktai ir reiškiniai, gyvybė, skaičiavimas ir modeliavimas, matematiniai erdvės tyrinėjimai, skaitmeninių technologijų pasaulis. Vaikų įsitraukimas skatinamas mokytoji krypčiai kuriant ugdymo(si) kontekstus, pažadinančius prigimtinių vaikų smalsumą gyvosios gamtos objektams, įdomiems, nematytiems daiktams, robotukams, sekant paskui vaikų domėjimąsi aplinkiniais objektais ir nepasiekiamais (dangaus kūnai, kitų žemynų, praeityje išnykę gyvūnai), plika akimi nematomais objektais ir reiškiniais, kuriuos galima pamatyti per skaitmeninį mikroskopą arba tyrinėti papildytosios (virtualiosios) realybės programėlėmis,</p>

	<p>domisi, kas vyksta aplinkui; • rodo ką pavyko padaryti; • atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis. • Nori naujų įspūdžių, • stebi ir mėgdžioja, klausia; • modeliuoja veiksmus ir siužetinio žaidimo epizodus; • džiaugiasi tuo, ko išmoko. • Drąsiai bando jau žinomus problemų sprendimo būdus; • nepavykus įveikti sudėtingos veiklos ar kliūties, prašo pagalbos.</p> <p>3–6 žingsnis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pažįsta gyvenamosios vietovės objektus; • pasakoja apie savo šeimą, gimtąjį miestą; • atranda buitines prietaisų, skaitmeninių technologijų panaudojimo galimybes; noriai mokosi jais naudotis; • domisi dangaus kūnais, gamtos reiškiniais. • Skaičiuoja daiktus kiekiniais skaitvardžiais; dalina daiktus į grupes; • pradeda vartoti kelintinius skaitvardžius (pirmas, antras...); • atpažįsta ir pavadina skirtingų formų daiktus; • pastabi, skiria, pavadina erdvės ir plokštumos kūnus; • pavadina ir lygina ir skirtingų dydžių daiktus (ilgis, storis, aukštis, plotis, svoris); • orientuojasi erdvėje pagal tris krypčių poras (priešais-už; kairė-dešinė, viršus- apačia) savo kūno ir kito kūno atžvilgiu; • skaičiuoja (5-10 ribose, atsižvelgiant į vaiko amžių, patirtį); • skiria spalvas ir vartoja daiktų spalvas apibendrinančias sąvokas (vienspalvis, dviejų spalvų); • dėlioja daiktus didėjimo/mažėjimo tvarka ir vartoja tai paaiškinančias sąvokas; • dalina į dvi, keturias lygias dalis, vartoja sąvokas pusė, ketvirtadalis; • skiria ir vartoja laiko sąvokas; • naudojami sąlyginiais matais; • atranda skystų ir birių kūnų 	<p>atsižvelgiant į vaikų interesus ir poreikius. Vaikus įtraukia mokykloje kuriamos edukacinės aplinkos su pasirenkamomis, kaip veikti, tyrinėti galimybėmis: skruzdėlę apžiūrėti gyvai ir per skaitmeninę mikroskopą, stebėti skruzdėlyną gyvai, realiuoju laiku per vaizdo kamerą ir vaizdo įrašę; Gilėjančių supratimą skatina įvairiais būdais (vaizdu, žodžiu, praktiškai darant, liečiant, uodžiant) gaunama informacija apie aplinkos daiktus, gamtos objektus, reiškinius ir procesus, naujų sąvokų, matematinių ir skaitmeninės kalbos simbolių aiškinimasis. Tyrinėjant ir sprendžiant problemas skatinamas gilesnis supratimas, kritinio mąstymo pradmenys. Veiklos, kuriose vaikai tyrinėja ir modeliuoja situaciją, numato tyrinėjimo eigą, ieško tinkamų būdų ir priemonių, susipažįsta su veiklos taisyklėmis ir jų laikosi, aiškina priimamus sprendimus, pristato veiklos rezultatus. Veiklos, kuriose sprendimų priėmimo procesas grindžiamas samprotavimu, tai yra, vaikų spėliojimu (hipotezių kėlimu), numatymu, analizavimu, padeda vaikams įgyti vis sudėtingesnius mąstymo gebėjimus. Įgytos patirties</p>
--	---	--

	<p>matavimą. • Mokytojo padedamas naudoja skaitmeninėmis priemonėmis (fotoaparatu, kompiuteriu) ir išmaniųjų įrenginių valdymo priemonėmis; • paaiškina ir suaugusiojo padedamas laikosi saugaus bendravimo ir saugaus naudojimosi skaitmeniniais įrenginiais taisyklių. • Pasirenka ir kurį laiką kryptingai plėtoja veiklą vienas ir su draugais; • įsitraukia į suaugusiojo pasiūlytą veiklą; • veiklas atlieka susitelkęs, išradingai, savaip, savarankiškai; • savarankiškai bando įveikti kliūtis, nepasisėkus - įtraukti bendraamžius ir tik po to kreipiasi į suaugusįjį. • Tyrinėja, išbando daiktus bei medžiagas; • domisi aplinka, mėgsta stebėti, atlieka paprastus bandymus, tyrinėja, iš kokių medžiagų padaryti daiktai, kur jie naudojami; • lygina, grupuoja daiktus, medžiagas, gyvūnus ir augalus. • Vertina kliūties sudėtingumą; • bando naujai sugalvotus veikimo būdus; • pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes. • Mėgsta kūrybiškai žaisti; • drąsiai spėja, bando, klysta ir taiso klaidas; • planuoja, ką darys toliau; • rodo iniciatyvą, siūlo idėjas; atsakymų į klausimus ieško įvairiuose šaltiniuose; • siūlo ir jungia idėjas bei strategijas joms įgyvendinti; pasako, ką jau išmoko, ko dar mokosi, paaiškina, kaip mokėsi, kaip mokysis toliau.</p>	<p>raišką skatina sudarytos sąlygos vaikui pačiam sugalvoti idėją ir, taikant įgytą žinojimą, sutelkiant pastangas, įgyvendinti savo ketinimus. Ugdymo(si) veiklose skatinama suprasti pažintinio pobūdžio informaciją, ją interpretuoti ir išreikšti įvairiomis formomis (piešiniu, gestais, daiktais, žodžiais, schema, diagrama, simboliais) ir priemonėmis (fizinėmis ir skaitmeninėmis). Mokytojas palaiko vaikų bandymus savo veiksmus ir sprendimus paaiškinti, rasti būdų ir argumentų pagrindžiant, kad kažkas yra tiesa arba netiesa, lanksčiai taikyti įgytą patirtį naujuose kontekstuose. Mokytojas skatina vaikus reflektuoti savo atliktą veiklą ir jos rezultata, pastangas, gebėjimus ir elgesį, dėl kurių jiems vis geriau sekasi atlikti užduotis. Vaikai susipažįsta su aplinkos daiktais, jų savybėmis. paskirtimi, matematiniais ryšiais ir dėsningumais.</p>
<p>Kūrybingumas</p> <p>Meninė raiška Estetinis suvokimas</p>	<p>1-3 žingsnis</p> <p>Klausosi muzikos ir aplinkos garsų, • ritmiškai ploja, trepsi, tūpčioja, barškina ir pan. • žaidžia muzikinius žaidimus, • Kuria, dainuoja vieno aukščio tonu savitus žodžius; •</p>	<p>Ugdymo turinys apima šiuos pagrindinius aspektus: muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška, žaidimo raiška. Vaikų įsitraukimas. Vaikai</p>

<p>Kūrybiškumas Gebėjimas žaisti</p>	<p>ritmuoja vaikiškais instrumentais ir daiktais. • Mėgdžioja įvairias išgirstas intonacijas; • jausmus, norus rodo judesiais ir veiksmais (pamojuoja, apkabina). • spontaniškai keverzoja; • džiaugiasi dailės priemonės paliekamu pėdsaku ir patiriamais jutimais; • eksperimentuoja įvairiomis dailės priemonėmis. • Skirtingai reaguoja girdėdamas besikeičiančių intonacijų suaugusiojo kalbinimą, muzikos garsus, vaizdus; • mėgdžioja tai, kas patinka; • Atpažįsta ir emociškai reaguoja girdėtus muzikos, dailės kūrinius, knygelių iliustracijas, žaislus. • Domisi naujais daiktais; • atranda naujus veiksmus, naujus dalykus aplinkoje; • įsivaizduoja gyvūnus, augalus, daiktus, apie kuriuos jam pasakojama, skaitoma; atlieka įsivaizduojamus simbolinius veiksmus.</p> <p>3-6 žingsnis</p> <p>• Dainuoja trumpas, aiškus ritmo, dainas • Improvizuoja skanduodamas, plodamas, trepsėdamas, stuksendamas, spontaniškai kuria ritminius, melodinius motyvus savo vardui, žodžiams; • reaguodamas į muziką improvizuotai judesių seką; • šokiu perteikia muzikos ar pasirinktą nuotaiką. Žaisdamas atkuria matytų situacijų fragmentus; • išraiškingai intonuoja. Žaisdamas atsipalaiduoja. • kuria ar savaip perteikia kelis veikėją vaizduojančius judesius, veiksmus, spontaniškai reiškia emocijas; • vaidina stalo, lėlių teatre, vaizduoja realistinius ir fantastinius siužetus • kuria ištisas žaidimo aplinkas; • perteikia veikėjų</p>	<p>spontaniškai tyrinėja, eksperimentuoja, išbando kūrybines medžiagas, priemones ir įvairias veiklos formas Kiekvieną vaiką įsitraukti skatina mokytojo pasiūlytų priemonių ir veikimo būdų sukurtos asmeninio pasirinkimo galimybės. Raiška. Vaikai generuoja idėjas, kuria žaidžia, imituoja, improvizuoja, komponuoja, modeliuoja, pritaiko, interpretuoja, reflektuoja; kuria ir mokosi iš kitų. Mokytojo pastebėjimas ir pozityvus reagavimas į vaiko pastangas ir autentišką raišką skatina vaiką tęsti kūrybinį procesą ir siekti įgyvendinti savo idėjas. Gilėjantis supratimas – jautrus, palaikantis, susidomėjimą išreiškiantis mokytojo grįžtamasis ryšys padeda vaikui pajauti, patirti, atliepti, vertinti ir reflektuoti meninę raišką, džiaugtis savo ir kitų kūryba. Vaikai įsitraukia į gilesnius tyrinėjimus ir apmąstymus, geriau suprasdami muzikos, šokio, teatro ir vizualaus meno estetikos ypatumus ir vertingumą. Išryškėja vaikų teikiama pirmenybė tam tikroms meninės raiškos sritimis ir formoms. Vaikai skatinami žaismingai reikšti savo emocijas patirtis ir įspūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidybines ir meninės raiškos formas ir</p>
--	---	---

	<p>nuotaikas; • atkuria matytų situacijų fragmentus. • Kuria spontaniškai ir pagal išankstinį sumanymą; • kūrybos procesą palydi pasakojimu; • kuria koliažus, konstruoja, lipdo nesudėtingas formas; • kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus; • eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. • Džiaugiasi menine veikla; • gėrasi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais; • dalijasi įspūdžiais po koncertų, spektaklių, parodų, renginių lankymo; • stengiasi kuo gražiau šokti, vaidinti, deklamuoti, dainuoti, groti, piešti, konstruoti; • palankiai vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą; • Įžvelgia naujas įprastų daiktų bei reiškinių savybes; • pasitelkia vaizduotę žaisdamas, pasakodamas, judėdamas; • klausinėja, aiškindamasis nežinomus dalykus; • neįprastai naudoja įvairias medžiagas, priemones; • sugalvoja, keičia, pertvarko idėjas; • džiaugiasi veikimo procesu ir rezultatu; • diskutuoja, svarsto, įsivaizduoja, fantazuoja; drąsiai eksperimentuoja, nebijo suklysti, daryti kitaip.</p>	<p>būdus.</p>
<p>Jautrumas socialinei įvairovei. Jautrumas kultūrinei įvairovei.</p> <p>Savivoka ir savigarba Emocijų suvokimas ir</p>	<p>1-3 žingsnis</p> <p>Jaučiasi svarbus kitiems; • išreiškia savo norus; • didžiuojasi tuo, ką turi ir ką gali daryti. Pastebi savo ir kitų žmonių emocijų raišką; • Pradeda vartoti emocijų raiškos žodžius. • leško bendraamžių draugijos; • žaidžia bendrus žaidimus; • reiškia savo teises į daiktus, žaislus. • Gerai jaučiasi įprastoje aplinkoje; • tapatinasi su artimo suaugusiojo emocijomis; • yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdienine tvarka,</p>	<p>Ugdymo turinys apima šiuos pagrindinius aspektus: savęs pažinimas (kas aš?), savo emocijų ir elgesio valdymas, bendruomeniškumas (aš ir kiti), tarpasmeniniai santykiai, praeities, dabarties, ateities supratimas. Vaikų įsitraukimą į ugdomąsias veiklas skatina mokytojo jautrus ir pastovus emocinis</p>

<p>raiška</p> <p>Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais. Savireguliacija ir savikontrolė Problemų sprendimas Aplinkos pažinimas Mokėjimas mokyti Gebėjimas žaisti</p>	<p>ritualais; • bando laikytis prašymų ir susitarimų. • Veikia susidūręs kliūtimi išbando jau žinomus veikimo būdus; • drąsiai imasi naujos veiklos; • nepasisekus, prašo suaugusiojo pagalbos. • Atpažįsta artimus žmones, daiktus, aplinką; • orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje; • pasako savo, šeimos narių, draugų vardus; • dalyvauja prižiūrint aplinką, augalus, gyvūnus. • Aktyviai domisi aplinkos daiktais; • stebi, mėgdžioja, klausia; • džiaugiasi tuo, ko išmoko.</p> <p>3-6 žingsnis</p> <p>• Pasako ko nori jis pats ir ko nori kiti; • supranta, kad buvo, yra ir bus tas pats asmuo; • supranta savo norus, jausmus, savybes, gebėjimus, šeimą, bendruomenę, Tėvynę; save apibūdina kaip priklausantį šeimai, grupei, žino savo tautybę. • Pradedą suprasti, kad visų emocijos gali skirtis; • geranoriškai stengiasi kitam padėti; • domisi savo ir kitų emocijomis, jausmais. • Sėkmingai įsitraukia į kitų vaikų žaidimus, veiklas; • geranoriškai veikia kartu; • rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti; • bando rasti kompromisą, įsitraukia į derybų procesą. Laikosi grupėje numatytos tvarkos; • bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose; • supranta bendrų susitarimų, taisyklių prasmę. • Bando padėti mažesniui ar silpnesniui; • nusiteikęs ieškoti išeičių, kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti; • nusiteikęs padėti kitam, įveikiant iššūkius ir sunkumus. • pasakoja apie tradicines šventes; • pradeda jausti prierašumą</p>	<p>ryšys su vaiku, bendravimas ir veikla kaip elgesio modelis vaikui, vaikams aktualus turinys ir veiklos, padedančios pažinti ir suprasti save, suvokti savo ryšius su kitais ir vietą tarp kitų žmonių; žaismė ir autentišką patyrimą lydinčios pozityvios emocijos – pasitikėjimas, didžiavimasis savimi išmokus valdyti savo elgesį, užmegzti draugystes, geriau suprasti žmones ir bendruomenę; bendravimo ir bendradarbiavimo galimybės, dialogiškas ugdymo(si) procesas, padedantis palaikyti pastovų emocinį ryšį ir kurti naujas sąveikas, motyvuojantis dalintis patirtimi, palaikyti vieniems kitų idėjas, vienam iš kito mokytis įvairių socialinės sąveikos, pažinimo ir kūrybos būdų. Kiekvieno vaiko įsitraukimą pagal jo galias padidina galimybė pačiam rinktis mokytojo pasiūlytus skirtingus būdus pažinti, veikti, išreikšti, kai domimasi tais pačiais asmeniniais, socialiniais ar kultūriniais reiškiniais; Gilėjantį supratimą užtikrina vaikams sukurtos sąlygos pajauti, patirti visais pojūčiais, tyrinėti, lyginti panašumus ir skirtumus, numatyti pasekmes, įžvelgiant naujus dalykus apie save, kitus žmones, bendruomenes ir jų</p>
--	--	---

	<p>savo aplinkai; • rodo pagarbą gyvėjai ir negyvėjai aplinkai; • pradeda jausti atsakomybę už aplinkos išsaugojimą. • Imasi iniciatyvos; • kalba apie tai, ką norėtų išmokti; • išsiaiškina, kokios informacijos reikia ir kur jos ieškoti; • siūlo ir jungia idėjas, ieško atsakymų į klausimus; noriai mokosi drauge su kitais; kuria strategijas idėjoms įgyvendinti.</p>	<p>gyvenimo būdo kaitą laiko tėkmėje. Supratimas gilėja, jei tai, ką vaikas patyrė, sužinojo, yra apmąstoma, aiškinama, argumentuojama; Įgytos patirties raišką skatina kuriami ugdymosi kontekstai, pasižymintys emociiniu saugumu, mokytojo jautrumu vaikų poreikiams, bendrų veiklų, įvairių sąveikų, komunikavimo su skirtingais žmonėmis galimybėmis. Patys vaikai empatiškai atliepia kitų poreikius, emocijas, idėjas; atskleidžia įvaldytus santykių kūrimo, santykių problemų sprendimo, sugyvenimo gebėjimus; Vaikai skatinami plėtoti supratimą apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi, įgyja vis daugiau savarankiškumo, galių, gali priimti savo gyvenimui ir ugdymuisi aktualius sprendimus, pasirinkimus.</p>
--	---	---

Ugdymo(si) metodai ir strategijos

Vaikas geriausiai vystosi tada, kai jam sudaromos sąlygos tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti, patirties kaupimo būdą rinktis pagal savo pomėgius, patirtį, gebėjimus. Atsižvelgiant į šias nuostatas, programoje skiriami šie esminiai vaikų ugdymo(si) metodai ir strategijos: žaidimas (kūrybinis, su taisyklėmis, naratyvinis), patirtinis ugdymas(is), ugdymas taikant STEAM strategijas, probleminių situacijų sprendimas, informacijos paieškos naudojant informacines, skaitmenines technologijas, kūrybinis projektas, stebėjimas ir refleksija, išvykos, ekskursijos ir kt.

Ugdymo(si) aplinka ir kontekstai

Vaikų ugdymas(is) vyksta įstaigos vidaus ir lauko aplinkose, taip pat, aplinkose už mokyklos ribų (teatrai, gamtos, kultūriniai objektai, kitos vietos, kuriose vaikai gali aktyviai veikti ir įgyti tam tikros patirties).

Ugdymo turinio įgyvendinimui ikimokyklinio ugdymo įstaigoje sukurta fiziškai ir emociškai saugi, sveika, estetiška, į vaiką orientuota gupių bei lauko aplinka. Tiek vidaus, tiek lauko aplinkų erdvės yra nuolat atnaujinamos atsižvelgiant į vaikų poreikius, polinkius, gebėjimus. Mokyklos aplinkose kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) kontekstai, kurių bendrakūrėjais skatinami būti patys vaikai.

UDM kontekstas – lanksti, visiems vaikams prieinama ugdymo(si) aplinka ir veiksmingas procesas, kuriame nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, kiekvienam vaikui sudaromos sąlygos žaisti, patirti, ugdytis ir mokytis savo ritmu ir tempu. UDM konteksto užtikrinimui skiriamas prioritetas vaidmuo.

Ugdymo(si) proceso organizavimo pagrindas

Žagarės gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus ugdymo(si) proceso organizavimas remiasi:

- Visuminiu ugdymu(si), kuris yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymosi kryptis, lemianti vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojimąsi;
- Universaliu dizainu mokymuisi, kuris laiduoja kiekvieno vaiko įtraukaus ugdymosi sėkmę;
- Vaiko žaidimu, kuris yra paties vaiko kuriama ir valdoma veikla, kuomet sutelkiamos visos jau įgytos ir plėtojamos galios;
- Patirtine veikla, kuri skatina vaiko ugdymąsi darant, veikiant: pajaučiant, stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, modeliujant, kuriant, komunikuojant, reflektuojant savo patirtis ir atradimus.

Pedagoginės strategijos ir ugdymo(si) organizavimo formos

Mokykloje taikomos pedagoginės strategijos bei ugdymo(si) metodai, orientuoti į vaiko asmenybės ir pasiekimų auginimą: ugdymo(si) kontekstų kūrimo, spontaniško vaikų ugdymosi skatinimo, vaikų ir mokytojų kūrybinėmis sąveikomis grindžiamo bei

organizuoto ugdymo pedagoginės strategijos. Prioritetas teikiamas žaidimo pedagogikai.

Žagarės gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriuje taikomos prasmingos ir įvairios vaikų raidą ir ugdymosi būdus atitinkančios ir skatinančios vaiko ugdymąsi inovatyvios ugdymo(si) organizavimo formos: vaikų projektai, pažintinės išvykos, patirtinis ugdymas(is) žaliosiose erdvėse, tyrinėjimų, kūrybinėse dirbtuvėse, atradimų, pažinimo erdvėse.

Vaikų ugdymo(si) kontekstai

Įstaigos aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) kontekstai, kurių bendrakūrėjai yra vaikai. Įstaigos vidaus ir lauko erdvėse, atsižvelgiant į ugdymo aplinkas, kuriami aktualūs ugdymo(si) kontekstai: universalus dizaino mokymuisi, žaismės, judraus patirtinio ugdymosi, kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų, kūrybinių dialogų.

Vaikams sudaromos galimybės pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas, laiką, veikti vienam ar bendradarbiaujant, skirtingais būdais pristatyti veiklos rezultatus. Įstaigoje palaikomos vaiko iniciatyvos, spontaniškos veiklos, mokytojui stebint vaiką, praturtinant mąstymą, kūrybinį ir praktinį patyrimą, dialoginį veikimą.

Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai stebi, kuo vaikai domisi, ką geba, ir pritaiko kontekstą plėtoti pastebėtus vaikų interesus ir gebėjimus, numato galimas vaikų veiklos kliūtis ir parenka priemones ir būdus, kurie gali padėti vaikams lengviau įsitraukti, bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, atlikti veiklą ir mokytis.

Ugdymo(si) kontekstuose, būdami vaikų elgesio ir veiklos modeliu, mokytojai pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenis, tapdami vaiko padėjėjais, tyrinėtojais, kūrėjais, besimokančiais.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima

Šeimos ir įstaigos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine ir praktine partneryste, tariantis, konsultuojantis šeimoms ir mokyklos darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas. Kuriamos lanksčios

sąlygos sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai, susitariama dėl ugdymo(si) mokykloje ir šeimoje dermės, atsižvelgiant į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą.

Parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms.

Įstaigoje veikia paramos vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms sistema, vykdomas komandinio mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų (logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo) darbas. Parama teikiama šiomis kryptimis:

Mokytojai iš anksto numato galimas kliūtis konkreitiems vaikams dalyvauti veikloje, parinkdami vaikų ugdymosi poreikius atitinkančias priemones ir būdus, kad pašalintų atskirties tikimybę.

Švietimo pagalbos specialistų pagalba vaikams orientuojama į fizinių funkcijų lavinimą, pažinimo bei mąstymo operacijų ir kalbos vystymą.

Švietimo pagalbos specialistai teikia mokytojui pagalbą, kartu aptardami vaikų poreikius, ugdymo(si) galimybes ir planuodami ugdymosi aplinką ir procesą, kad vaikai nepatirtų dalyvavimo ir ugdymo(si) kliūčių.

Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai padeda tėvams (globėjams) suprasti vaiko ugdymosi poreikius, konsultuoja, bendradarbiauja, numatydami vaikui tinkamiausius ugdymo(si) būdus, užtikrinant vaiko ugdymosi tęstinumą šeimoje ir įstaigoje.

Sprendžiant sudėtingus ugdymo(si) atvejus, įstaiga inicijuoja bendradarbiavimą su išorinėmis vaikų ugdymo, švietimo pagalbos teikimo, išteklių institucijomis, centrais, tarpininkauja šeimoms ir kitoms institucijoms sprendžiant vaikų teisių, ugdymo ir pagalbos vaikams klausimus.

V SKYRIUS VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas ir pasiekimų dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės.

Vaiko pasiekimai ir pažanga stebimi ir fiksuojami pagal I kimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašą, kuriame išdėstyta aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su vertybinėmis nuostatomis ir esminiais gebėjimais.

Apie vaikų ugdymosi pasiekimus sprendžiama iš vaikų kasdienės veiklos ir jos rezultatų. Mokytojai nuolat dokumentuoja ugdymo procesą, renka reikšmingus vaikų ugdymosi proceso ir pasiekimų įrodymus (stebėjimo medžiagą, nuotraukas, vaizdo, garso įrašus ir kt.), analizuoja vaikų ugdymosi pažangą. Ugdymo(si) procesas

planuojamas atsižvelgiant į vaikų ugdymosi pasiekimus ir vaikų pažangos analizės rezultatus.

Vaikų pasiekimai ir pažanga pagal poreikį aptariami su vaiko tėvais (globėjais). Apie vaiko pasiekimų vertinimo rezultatus tėvai informuojami priimant bendrus su vaiko ugdymu susijusius sprendimus, analizuojant bendras vaiko problemas. Tuo tikslu taikomi neformalieji (pokalbis, žinutė, skelbimų lenta ir kt.) ir formalieji (susirinkimas, padėka ir kt.) informavimo būdai.

Apibendrinamasis vaikų pasiekimų vertinimas vykdomas pagal poreikį. Vaiko pasiekimų vertinime dalyvauja vaikas, tėvai, mokytojai, taip pat švietimo pagalbos specialistai, jei vaikui nustatyti individualūs dideli poreikiai.

Joniškio r. Žagarės gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus Ikimokyklinio ugdymo programoje užtikrinama dermė su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa (žr.1 lentelė).

1 lentelė

Joniškio r. Žagarės gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus Ikimokyklinio ugdymo programa		Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa	
Ugdymosi būdai	5 ugdymo sritys	Ugdymosi būdai	6 ugdymo sritys
Žaidimas – vaiko raidos šaltinis, vaiko ugdymosi būdas ir pagrindinė veikla, patirtinė veikla.	Mūsų sveikata ir gerovė	Žaidybinė, patyriminė veikla, atradimų džiaugsmo ir natūralaus smalsumo apie supantį pasaulį puoselėjimas.	Sveikatos ir fizinis ugdymas
	Aš kalbų pasaulyje		Kalbinis ugdymas
	Tyrinėju ir pažįstu aplinką		Matematinis ugdymas
	Aš ir bendruomenė		Gamtamokslinis ugdymas
	Kuriu ir išreiškiu		Visuomeninis ugdymas
			Meninis ugdymas

Joniškio r. Žagarės gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus Ikimokyklinio ugdymo programos dermė su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa

